

Samen werken aan het bos van morgen

BosLAB verenigt alles wat er binnen Bosland leeft rond natuur en wetenschap: de projecten, de mensen en de gedrevenheid. Want zo'n bijzondere topnatuur, vereist een even buitengewone aanpak.

Van lokale tot internationale natuurhelden

Gepassioneerd liefhebber of gerenommeerd wetenschapper. Het zijn onze natuurhelden die dezelfde passie delen en daarom ook allemaal hun plaats hebben binnen BosLAB.

Openluchtlabo van 10.000 hectare

Met BosLAB investeren we in baanbrekend studiewerk, in samenwerking met universiteiten en onderzoeksinstituten. Op die manier vervult BosLAB een laboratoriumfunctie die de theorie omzet in de praktijk.

Ogen open, blik vooruit

De zes partners van Bosland garanderen via BosLAB een duurzaam en innovatief natuurbeheer, dat nauw afgestemd wordt met ondernemers en de lokale bevolking. Zo kunnen ook uw achterkleinkinderen van deze topnatuur genieten.

Wat is BosLAB?

BosLAB is geen aparte organisatie die wordt opgericht. Het brengt wel alle wetenschappelijk onderzoek en alle kennis over natuurwaarden en technisch beheer binnen Bosland samen onder één noemer.

Waarom wordt BosLAB opgericht?

“Met de oprichting van BosLAB kunnen we nu verder professioneel inzetten op twee sporen die in 2006 ook aan de basis lagen van het project Bosland.” zegt Dries Gorissen, mede-oprichter van zowel BosLAB als Bosland. Bosland is uitgegroeid tot het enige grote natuurproject in een straal van circa 100 km dat kinderen helemaal centraal plaatst bij het ontwikkelen van een heel gamma aan belevingsmogelijkheden zoals schatzoektochten, speelbossen, ruiter- en menroutes en wandelroutes. “Voor de toeristische sector en de individuele bezoekers willen we dit aanbod voortdurend verder verbeteren en uitbouwen en dit past mooi onder de noemer van Bosland, het kindvriendelijkste bos van Vlaanderen.” Tegelijk is Bosland een thuis voor bijzondere natuur en landschappen en werd intussen een traditie uitgebouwd van samenwerking rond hoogstaand wetenschappelijk onderzoek. Hiermee heeft het gebied ook op het internationaal niveau reeds hoge ogen gegooid (zie verder). “We moeten er samen over waken dat we deze unieke natuurlijke rijkdom zo goed mogelijk beheren. Om te leren uit de huidige inrichting en ontwikkeling van de gebieden, willen we de samenwerking tussen beheerders en onderzoekers nu verder uitbouwen onder de noemer BosLAB.

In feite wordt het hele gebied zo een reusachtig open luchtlaboratorium dat ons leert hoe we zorg kunnen dragen over het bos van de toekomst.” zegt Gorissen. Door BosLAB te lanceren willen de initiatiefnemers ervoor zorgen dat de zichtbaarheid van deze twee sterke verhalen verhoogt.

Wat betekenen Bosland en BosLAB voor elkaar?

Bosland staat voor de kinderen, beleving en toerisme. Wat dan met bijvoorbeeld een klas 8 jarigen die met hun juf iets willen leren over de nachtzwaluw? Wel, dan gaan we samen met de klas naar Bosland. En nodigen we speciaal voor de gelegenheid een medewerker van BosLAB uit die de uitleg komt doen. “Die combinatie gaat dus perfect samen. Het zijn geen afgelijnde gehelen die niets met elkaar te maken hebben. We behouden de onderlinge kruisbestuiving, zowel in de samenwerking, als op het terrein.” zo luidt het. Het wordt enkel op een meer heldere manier gebracht, die beter aansluit bij de doelgroep. Via BosLAB kunnen we inhoudelijk dieper ingaan op de wetenschappelijke onderzoeken bijvoorbeeld, terwijl we ons met Bosland nog sterker kunnen richten op de kinderen met een communicatie die hen persoonlijk aanspreekt.

Onderzoekers aan het woord

Een hele rist aan onderzoekinstellingen is reeds actief geweest in het gebied en kan nu mee het werk binnen BosLAB inhoudelijk vormgeven. Via meerdere onderzoeken maakt BosLAB ook reeds deel uit van internationale onderzoeksnetwerken. We laten enkele onderzoekers aan het woord.

Eén bosgebied, vele diensten (onderzoeker Pieter Vangansbeke van UGent en VITO)

Bossen herbergen een heel eigen natuur en leveren tegelijk diensten aan onze samenleving. Zo ontvangen ze vele bezoekers te voet, te paard of op de fiets en zorgen ze met hun houtproductie voor een milieuvriendelijke grondstof. “Met dit onderzoek zoeken we naar de perfecte balans tussen natuurbehoud, recreatie en houtoogst”, legt professor Kris Verheyen uit. “We stellen ons onder meer de vraag hoe we de toeristische rol en houtoogst op een duurzame manier kunnen combineren met het beschermen van kwetsbare natuur.” Om een dergelijke onderzoeksvraag correct te beantwoorden hebben de wetenschappers nood aan gegevens. “Daarvoor is deze samenwerking ook zo belangrijk.” Aldus de professor. “In het gebied verzamelen wij met wandeltellers gegevens over het aantal bezoekers en doen we tellingen en metingen over de aanwezigheid van soorten. Het interessante is bovendien dat we deze gegevens dan ook samen met de lokale beheerders kunnen beoordelen.”

Welke boom op welke plek? (onderzoeker Lotte van Nevel van UGent)

Delen van Noord-Limburg zijn historisch vervuild met zware metalen. Ook gebieden in Bosland raakten in het verleden verontreinigd. “Omdat niet elke boomsoort even gemakkelijk zware metalen opneemt, is het belangrijk om bij het bosbeheer goed te weten welke soorten het beste zijn om de vervuiling in de bodem vast te houden.” In 1995 werd in Bosland een groot bebossingsproject uitgevoerd waarbij meer dan 400.000 bomen van verschillende soorten geplant werden in het Waaltjesbos. Uit het onderzoek van Lotte van Nevel blijkt nu dat de eik de beste boom is om de metalen in de grond te houden. Het is een soort die heel weinig metalen opneemt zodat de vervuiling niet verder verspreid raakt in de omgeving.

Nachtzwaluwonderzoek verlegt grenzen (onderzoeker Ruben Evens van UHasselt)

De Nachtzwaluw is een zeldzame en Europees beschermde vogel die in Bosland één van de belangrijkste leefgebieden vindt van heel Vlaanderen. De soort werd geadopteerd door de gemeente Hechtel-Eksel en wordt bijna 2 decennia opgevolgd door een grote groep vogelliefhebbers uit de streek. Vier jaar geleden startten bioloog Ruben Evens en boswachter Eddy Ulenaers met een zenderonderzoek dat het doen en laten van de soort in detail tracht vast te leggen. Twee jaar terug startte Ruben Evens zijn doctoraatsonderzoek op bij professor Tom Artois, Professor Dierkunde,

biodiversiteit en toxicologie aan de UHasselt. “Door gebruik van de zenders en vooral ook dankzij de grote hoeveelheid basisgegevens uit het gebied, kunnen we veel nieuwe inzichten opdoen die voor het behoud van deze soort van belang zijn. Omdat de nachtzwaluw een zogenaamde paraplu-soort is, leren we tegelijk ook dingen die belangrijk zijn voor andere soorten uit deze gebieden,” stelt de professor. “Over enkele maanden start ook een tweede doctoraatsonderzoek. We willen weten op welke schaal er uitwisseling is tussen de populaties van nachtzwaluw. In de lente komen de vogels uit Congo terug naar hun Europese broedgebieden. Om de soort goed te beschermen is het belangrijk om te weten hoe de vogels zich verspreiden over ons continent. We willen onder meer nagaan of we de dieren uit onze gebieden op een of andere manier afzonderlijk moeten bekijken van deze uit andere gebieden.”

Bosland in het mondiaal TreeDivNetwork

Professor Kris Verheyen coördineert een wereldwijd onderzoeksnetwerk dat nagaat op welke manier de samenstelling van bossen een invloed heeft op hoe ze functioneren. Dit netwerk heet het TreeDivNetwork en strekt zich uit van Panama tot Finland en van China tot Bosland. De onderzoekssite in Bosland is gelegen in het Pijnven en maakt samen met Gedinne en Zedelgem deel uit van een drieluik. Professor Verheyen: “Uit onderzoek is gebleken dat gemengde bossen het best functioneren. Voor het experiment in Bosland kiezen we dan voor een combinatie van wintereik, grove den en ruwe berk samen met de uitheemse douglasspar en lariks. Dit zijn de belangrijkste boomsoorten in het gebied.” De keuze voor deze soorten kwam niet uit de lucht vallen, maar is gebaseerd op alweer een ander wetenschappelijk project waarin 3 universiteiten, samen met de beheerders van Bosland een lange termijnvisie ontwikkelden voor de bossen in Bosland.

Info: Dries Gorissen, 0479/67.94.90, dries.gorissen@lne.vlaanderen.be